

Eksempel på et speciales argumentation, pæd.psyk. (12)

Titel: "Lærerpositioner i en 4. klasse præget af konflikter og mobbepraksisser"

Dokumentation:

Analyser af 1) udskrifter fra interviews med 3 lærere og 22 (ud af 25) elever (individuelt og i grupper) og 2) notater fra deltagerobservation og "hængen ud". Materialet stammer fra et feltarbejde i "4. ø" på "Byskolen" (11 dage over 6 måneder).

Specialets analyseafsnit falder i tre dele der hver især fokuserer på:

- hvordan mobning gen- og anerkendes af lærerne og eleverne
- hvordan lærernes forståelse af mobning clasher eller stemmer overens med elevernes
- hvordan eleverne bliver genkendt, forstået og anerkendt som passende og upassende.

Konklusion:

"Analyserne viser, at lærerne, til trods for deres usikkerhed, indtager deres position i klassens konflikter og mobbepraksisser ud fra den dominerende individorienterede mobbediskurs. Dette får betydning for, hvordan de handler, hvorfor de handler, og hvad de handler på i klassens sociale liv. (...) Det bliver også tydeligt, at lærerne i kraft af deres position tager afstand fra børn, der gør anderledeshed. (...) Lærerne konstruerer en selvfølghedsfortælling, hvor de italesætter sig selv som forholdsvis nyuddannede lærere, der ikke mangler værktøjer til at handle i det sociale liv i 4.ø. "Virkeligheden" viser sig dog at være en anden i både Runes, Ayats, Idas og Max' fortælling. (...) Lærerne viser, med deres magt-position, at visse mobbehandlinger kan negligeres til småproblemer. (...) En definitionsmagt der dog kun er mulig, fordi børn og forældre aktivt bidrager til at opretholde sandheden [s]. Når lærerne med deres position trækker på ovenstående diskurser, og når de inkluderer og tolererer ekskluderende og intolerante holdninger og handlinger hos børnene, så er de medvirkende til at konstruere en stram hierarkisk orden i klassen. Således bliver det de "populære" elever, der via deres magtfulde relationer, dominerer, personudpeger og sætter præmisser for in- og eksklusions-procedurer. Qua dette skabes og produceres ulige og skæve magtpositioner mellem eleverne." (s. 103-104)

Fagligt fundament og fremgangsmåde (teori og metode):

Metoder: Deltagerobservation, "hængen ud", interview.

(Meta)teori og begreber: Socialkonstruktionisme, herunder en række begreber såsom subjektivering, positionering, diskurs, selvfølghedsfortællinger m.fl.

Analysestrategi: Dekonstruktion, især informeret af Stauncæs og Søndergaard.

Eksempel på et speciales argumentation, pæd.psyk. (fortsat)

Eksempel på diskussion og metodekritik (s. 105):

I specialeprocessen manglede jeg et begreb i socialkonstruktionismen, der kunne gribe følelser. En undersøgelse af, hvordan lærere indtager deres position i en klasse præget af konflikter og mobbepraksisser, handler også om følelser. (...) Jeg stødte på flere af disse følelser i empirien. Der var mange følelser på spil, men ikke noget begreb til at gribe dem med. Det har været en udfordring at lade følelserne stå urørte. En hyppig kritik af socialkonstruktionismen går netop på, at alt bare kan konstrueres anderledes [Gergen,2008:10]. Følelsen af at blive mobbet kan således konstrueres til at forsvinde, eller mobbeofre kan indtage deres position på en anden måde, så offerpositionen forsvinder. Er følelser blot en konstruktion, og har konstruktionen nået sin grænse? Hvordan griber perspektivet de følelsesmæssige følger af mobbebehandlinger? Hvilke teoretiske alternativer ville kunne anvendes til at analysere på følelserne og smerten? En neuro- eller individpsykologisk tradition kunne begge være mulige og spændende alternativer, men også langt fra det socialkonstruktionistiske perspektiv.

Eksempel på faglig kontekst for specialets argumentation (s. 9-10):

Som beskrevet ovenfor foregår mobning stærkest i socialt formelle og tvungne fællesskaber i eksempelvis interaktionen mellem elever. Men i skolens og klasseværelsets arena findes også andre aktører som f.eks. lærere og pædagoger. Hvilken position har de, når mobning konstituerer sig i klasseværelset? Kan f.eks. lærerne være medvirkende til at klassens udstødmønstre/kultur holdes i hævd? I skoleåret 2006-2007 undersøgte DCUM [note: Dansk Center for Undervisningsmiljø] via deres trivselsbarometer, hvorvidt skoleelever fra 4.-10. klasse har følt sig mobbet af deres lærere de sidste 2 måneder. Det svarede 16 % ja til [Svanholm,2007]. (...)

Seminarielektor i pædagogik Gunnar Green udtaler i en artikel i Weekendavisen at "*selvfølgelig mobber lærere*" [Pedersen,2008a]. (...) Ligeledes viser flere amerikanske undersøgelser, at lærere ikke føler, at deres uddannelse forbereder dem nok til at gå ud og intervenere i forhold til mobning, samt at de ikke griber ind, når de oplever, at elever bliver mobbet [Eriksson et al.,2002:18; Meyer,2007b:8].

På det mobbeteoretiske felt sker der i disse år et paradigmeskift i forståelse og definition af mobning. Vendes blikket mod international og national litteratur omkring forskning af fænomenet mobning kan man undre sig over den manglende forskning om mobning i en dansk skolekontekst sammenlignet med længerevarende svensk og norsk mobbeforskningstradition [eXbus,2007; Frånberg,2003:17ff.]. Forklaringsformerne af mobning har hidtil været præget af enten en sociologiseringstendens eller en individ-kausal forklaring. (...) Nyere teoriudvikling arbejder ud fra mere bevægelige fokuseringer på de gensidigt konstituerende processer individ og kontekst imellem [eXbus,2007]. (...)

Med udgangspunkt i ovenstående finder jeg det i specialet interessant at fokusere på lærerne, idet de, med deres position, har en afgørende rolle på mobbescenen [Rabøl Hansen,2005:87], samt at de i de fleste tilfælde gerne vil intervenere og handle i mobbesager, men ofte ikke har værktøjerne til det [Sigurgeirsdottir,2004:42].

